

Actief burgerschap en sociale integratie

Kernwaarden

De school wil zich richten op het bieden van kwaliteitsonderwijs aan alle kinderen, die aan onze zorg zijn toevertrouwd. Wij willen onze kinderen een veilige en gestructureerde leeromgeving bieden. Respect en vertrouwen zijn richtinggevende waarden. Wij staan voor:

- Goed onderwijs gericht op de brede ontwikkeling van de kinderen
- Een inspirerende school, die kinderen opleidt tot competente, unieke deelnemers in de samenleving
- De school is toegankelijk voor een brede doelgroep en voor alle gezindten, daarom vinden wij respect voor elkaar belangrijk.
- De school is gericht op een brede verankering in het dorp.
- Wij willen op de hoogte blijven van maatschappelijke en onderwijskundige veranderingen. Hieruit maken wij keuzes en afwegingen die passen bij onze school.
- Het leren wordt beschouwd als een activiteit met als doel het steeds zelfstandiger worden. Het samen leren; - werken en –zorgdragen ervaren wij als erg belangrijk.
- Wij stellen ons actief in om onderwijsachterstanden ten gevolge van sociale, economische en culturele omstandigheden zoveel mogelijk te verminderen.
- Met behulp van het leerlingvolgsysteem worden ontwikkelingen van individuele kinderen zo goed mogelijk in de gaten gehouden om zorg op maat te kunnen geven. Leerlingen hebben recht op professionele begeleiding.
- Er wordt zoveel mogelijk gewerkt met leermiddelen en methoden die rekening houden met de verschillen tussen onze leerlingen en die zelfstandig en samenwerkend leren mogelijk maken

Visie van onze school

Bovenstaande vertaalt zich in de volgende visie.

- Kinderen leren om respectvol met elkaar om te gaan. Het ontwikkelen van sociale vaardigheden speelt daarbij een grote rol.
- Wij willen een veilige en open sfeer creëren met respect voor alle gezindten en culturen.. Een sfeer waarin open communicatie en betrokkenheid van ouders een plaats hebben.
- Wij willen kinderen kansen bieden op een zo breed mogelijke ontwikkeling, gericht op kennis, sociale vaardigheden en creativiteit.
- We leren de kinderen verantwoordelijkheid voor hun taken.

Vanuit deze visie mogen de kinderen in een veilige omgeving verschillend zijn, kritisch zijn en leren ze op een plezierige, verdraagzame manier met elkaar om te gaan en voor elkaar iets te betekenen.

Het gaat om ervaringen in de school waarbij de leerlingen kennis, inzicht, vaardigheden en houdingen opdoen die hen in staat stellen om deel uit te maken van de gemeenschap en het vermogen en de wil om actief mede vorm te geven aan die gemeenschap.

Vanuit deze gemeenschap maken de kinderen kennis met andere gemeenschappen (dorp en stad) en leren daarin te participeren. Gedurende hun schooltijd wordt de (leef)wereld van de kinderen steeds groter.

In feite is burgerschap en sociale integratie geen nieuwe taak. Onze school geeft daar al lange tijd en op allerlei manieren vorm aan. Het vormt een integraal deel van onze pedagogische opdracht, van de sociale- en levensbeschouwelijke vorming.

Middels een opbouw vanuit de kleuterbouw geven wij planmatig vulling aan onze visie.

Doelen

De school draagt bij aan de ontwikkeling van toekomstige burgers en heeft tot taak de leerlingen voor te bereiden op het functioneren in een democratische en pluriforme samenleving. Daarnaast kunnen leerlingen door de school worden gestimuleerd in hun (maatschappelijke) participatie.

De school wil een veilige setting zijn waar alle kinderen leren om te gaan met verschillen en leren samen te werken met anderen op basis van gelijkwaardigheid.

Kinderen leren op school onder andere:

- goede manieren;
- zelfdiscipline;
- een eigen mening te vormen en hiervoor uit te komen;
- een kritische houding, omgaan met kritiek;
Rekening houden met elkaar;
- tolerantie en respect voor andersdenkenden.

Wettelijk opdracht:

1. leerlingen voorbereiden op de samenleving
2. kinderen leren om in de samenleving te participeren

Wat verstaan wij onder democratisch burgerschap?

- Overleg, menings- en besluitvorming
- Omgaan met conflicten
- Verantwoordelijkheid voor gemeenschap.
- Uitgaan van diversiteit
- Democratische geletterdheid.

Hoe gaan wij hiermee om binnen onze school?

1. Onderbouw

Overleg, menings- en besluitvorming

- kritisch luisteren
- luisteren naar anderen
- begrip van vergaderen [een kind leidt de kring]

Omgaan met conflicten

- verplaatsen in positie van anderen na een conflict
- omgaan met boosheid na een conflict

Verantwoordelijkheid voor gemeenschap

- de klas netjes achterlaten en het materiaal goed wegzetten
- elkaar helpen, zorgzaam zijn voor elkaar
- meepraten en meedenken over het groepsgebeuren
- naar ouderen gaan met een versje of een zelfgemaakt iets

Uitgaan van diversiteit

- kennis van levensbeschouwelijke onderwerpen,
- onderscheid oordeel-veroordeel
- kennis van andere denkwijzen

Democratische geletterdheid

- gezamenlijke verantwoordelijkheid voor sfeer in de groep

Overleg, menings- en besluitvorming

- standpunt hebben
- opkomen voor eigen standpunt
- luisteren naar anderen
- verplaatsen in standpunt van een ander

Dit wordt bereikt middels vreedzame schoollessen en weerbaarheidstrainingen

Omgaan met conflicten

- verplaatsen in positie van anderen na een conflict
- onderhandelen
- win-win oplossing nastreven
- afzien van fysiek of mentaal geweld

Dit wordt bereikt door het goed hanteren van gedrags- en pleinregels

Verantwoordelijkheid voor gemeenschap

- Verantwoordelijkheid voor de klas.
- Verantwoordelijkheid voor elkaar
- Samenwerken
- Behulpzaam zijn

Dit wordt bereikt door takenschijf in de klas en elkaar helpen bij zelfstandig werken

Uitgaan van diversiteit

- Inleven in de ander, in andere culturen en levensomstandigheden
- Constructief omgaan met vrijheid van meningsuiting en godsdienst

Dit wordt bereikt door rekening te houden met de gewoonten van andere godsdiensten

Democratische geletterdheid

- Democratische instituties, Tweede Kamer, Grondwet

Dit wordt bereikt door bij de zaakvakken onderwerpen te bespreken die hierbij aansluiten en de actualiteit in de klas te bespreken [gemeenteraadverkiezingen]

3. Bovenbouw

Overleg, menings- en besluitvorming

- standpunt hebben
- opkomen voor eigen standpunt
- luisteren naar anderen
- verplaatsen in standpunt van een ander

Dit wordt bereikt middels vreedzame schoollessen en samenwerkend leren

Omgaan met conflicten

- verplaatsen in positie van anderen na een conflict
- onderhandelen
- win-win oplossing nastreven
- afzien van fysiek of mentaal geweld
- kennis van mediatie

Dit wordt bereikt door het goed hanteren van gedrags- en pleinregels

Verantwoordelijkheid voor gemeenschap

- Verantwoordelijkheid voor de klas.
- Verantwoordelijkheid voor elkaar
- Samenwerken
- Behulpzaam zijn

Dit wordt bereikt door elkaar helpen bij zelfstandig werken

Uitgaan van diversiteit

- Inleven in de ander, in andere culturen en levensomstandigheden
- Constructief omgaan met vrijheid van meningsuiting en godsdienst

Dit wordt bereikt door rekening te houden met de gewoonten van andere godsdiensten

Democratische geletterdheid

- Democratische instituties, Tweede Kamer, Grondwet

Dit wordt bereikt door bij de zaakvakken onderwerpen te bespreken die hierbij aansluiten en de actualiteit in de klas te bespreken [gemeenteraadverkiezingen]

Er is een leerlingenraad.]

De doorgaande lijn wordt bewerkstelligd doordat wij in alle groepen werken volgens de principes van de vreedzame school. Elke week worden op een vast moment lessen gegeven uit de mappen horende bij de vreedzame school.

Basiswaarden van de democratische rechtsstaat

Doel: ondanks verschillen in harmonie samen leven

- Vrijheid van meningsuiting
- Gelijkwaardigheid
- Begrip voor anderen
- Verdraagzaamheid
- Autonomie
- Afwijzen van onverdraagzaamheid
- Afwijzen van discriminatie

De Vreedzame School

Kenmerken, die aansluiten bij democratisch burgerschap zijn:

- Leerlingparticipatie/ verantwoordelijkheid voor de gemeenschap
- Groepsvergadering/ democratie in de school
- Sociale competenties/ positief klimaat/ conflictoplossing
- Sociale integratie/ democratische geletterdheid

In de lessen wordt aandacht besteed aan:

- Erbij horen/ alle kinderen moeten gezien en gehoord worden
- Competenties/ alle kinderen moeten ervaren ergens goed in te zijn
- Autonomie/ alle kinderen moeten keuzevrijheid en ruimte voor zelfstandigheid ervaren
- Plezier/ een goede ontspannen werksfeer is essentieel.

Ter bevordering van een democratische houding:

Democratie is niet alleen een politiek systeem om tot een evenwichtige machtsverdeling te komen, maar ook een fundamentele houding met daaruit voortvloeiende gedragingen van een persoon. Het functioneren van een democratie hangt in sterke mate samen met het democratische gedrag van de burgers die er deel van uitmaken.

In het onderwijs is het aanleren van een democratische houding een belangrijk aspect.

Het ontwikkelen van die houding wordt bereikt door continuïteit, herhaling en impliciete en expliciete beïnvloeding. Het opdoen van ervaringen is daarbij uitermate belangrijk. Die ervaringen kunnen zowel binnen als buiten de school plaatsvinden. In een democratie is het belangrijk dat burgers zich betrokken voelen bij de samenleving (op welk niveau dan ook) maar zich ook in kunnen leven in de positie van een ander. Daarvoor moeten mensen ook over een aantal vaardigheden beschikken die voor een belangrijk deel sociaal-communicatief zijn. Democratie gaat ook over keuzes maken. Deze vaardigheid vereist kennis, een kritische onderzoekende houding, het beoordelen van informatie, inzicht in consequenties van keuzen en besef van de eigen opvattingen.

Daarvoor worden de volgende werkvormen gebruikt:

- Groepswerk;
- Deelname in klassenkring;
- Afspraken en regels (samen) maken;
- Samen besluiten nemen;
- Anti-pestaanpak;
- Samen problemen oplossen

Ter bevordering van de participatie in de samenleving:

Meedoen aan een samenleving kan zich op verschillende niveaus afspelen; klas, school, vereniging, buurt, regio etc. Het kan zich ook richten op verschillende aspecten; economisch, sociaal-cultureel en politiek. Het gaat altijd om het willen participeren. Voor de meeste kinderen geldt dat zij graag mee willen doen, meedoen in sociale verbanden, meedenken over oplossingen en meebeslissen over zaken die hen aangaan.

Om te kunnen participeren moet men inzicht en vertrouwen hebben in eigen kunnen. Het heeft alles te maken met betrokkenheid en verantwoordelijkheid. Daarbij moet men een voldoende positief zelfbeeld hebben om intenties om te kunnen zetten in gedrag.

- Besluiten over klassenaangelegenheden;
- Helpen opruimen – lokaal zuigen
- Verantwoordelijkheden in de klas geven;
- Geld inzamelen voor een goed doel ;
- Het naleven van de 4 schoolregels:
 - *Wij gaan netjes om met de spullen van onszelf en van de anderen;*
 - *Wij zijn aardig tegen elkaar. Iedereen is gelijk;*
 - *Wij helpen elkaar want samen kunnen we meer dan alleen;*
 - *Wij praten zachtjes en lopen rustig door de school.*

Ter bevordering van de identiteitsontwikkeling van de leerling:

Er is een constante wisselwerking tussen de identiteit van een persoon en de (sociale) omgeving.

De identiteit van een leerling wordt gevormd in de relatie met anderen. Daarbij is het nodig dat personen sociaal-communicatief vaardig zijn om opvattingen bespreekbaar te maken en deel te kunnen nemen aan gesprekken discussies en debatten over aspecten van de eigen identiteit.

Een leerling zal een balans moeten vinden tussen enerzijds zelfrealisatie, het leven volgens eigen waarden en normen, en anderzijds de grenzen en beïnvloeding van de omgeving. Dit brengt onzekerheid met zich mee over de eigen opvattingen en gemaakte keuzes. Jongeren moeten leren om te gaan met deze onzekerheden door flexibel en kritisch te zijn en te leren terug te vallen op een eigen morele basis en gevoel van eigenwaarde.

- Samenwerken met verschillende kinderen;
- Groepsopdrachten met verschillende kinderen;
- Eigen omgeving leren kennen;
- Vieren van koningsdag;
- Volgen troonrede;
- Feesten met religieuze achtergrond vieren;
- Klassenprojecten over geestelijke stromingen.

Sociaal emotionele ontwikkeling

Onze school besteedt structureel en systematisch aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. Wij werken volgens de principes van de vreedzame school. In het rapport wordt de sociaal emotionele ontwikkeling van de kinderen beschreven. De eerste bespreking met de ouders gaat zelfs uitsluitend over het welbevinden van het kind. Daarnaast komt de sociaal emotionele ontwikkeling aan bod tijdens de leerlingenbespreking.

De leerlingen groeien op in een wereld vol prikkels die door ,onder andere media, heel groot en verwarrend kunnen zijn. Door middel van onze vreedzame schoollessen willen wij de leerlingen leren respectvol met zichzelf en anderen om te gaan en ze leren zichzelf te begrijpen en te besturen en verantwoordelijkheid leren voor hun omgeving. Alle groepen werken schoolbreed aan eenzelfde thema.

Vreedzame school is een aanpak, een filosofie, waarin de eigen kracht van kinderen centraal staat. De aanpak moet een duurzame gedrags- en cultuurverandering tot stand brengen., waarin verbaal en fysiek geweld zal verminderen en verdwijnen.

Onderbouw: Democratie					
Kerdoelen	Schooldoelen	Houding	Vaardigheden	Kennis & inzicht	Activiteit
De leerlingen leren samen met anderen op een respectvolle manier aan bewegingsactiviteiten deelnemen, afspraken maken over het reguleren daarvan, de eigen bewegingsmogelijkheden inschatten en daarmee bij activiteiten rekening houden (58)	<p>respectvol luisteren en kritiseren van anderen</p> <p>reflectie op eigen handelen</p> <p>respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving.</p> <p>ontwikkelen van zelfvertrouwen</p>	<p>Conflicten op een vreedzame wijze oplossen</p> <p>Zich gedragen vanuit respect voor anderen en algemeen aanvaarde waarden en normen</p> <p>De rol van gezagsdragers bij het oplossen van conflicten respecteren</p> <p>Actie ondernemen om in de eigen gemeenschap mensen- en kinderrechten op het gebied van vrijheid, veiligheid, gelijkheid en respect te realiseren</p>	<p>Eigen mening geven en met anderen bespreken.</p> <p>Accepteren dat eigen opvattingen niet altijd worden gedeeld</p>	<p>Rechten en plichten die kinderen in een democratische samenleving hebben.</p> <p>Het verschijnsel dat er in een democratie verschillen in opvattingen zijn.</p>	<p>* meedoen aan gesprekken in de groep</p> <p>* mate waarin democratische besluitvorming op school/thuis plaatsvindt.</p> <p>door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - methoden: zoals Vreedzame School, - kringactiviteiten - taalactiviteiten - werken in heterogene groepen - binnen en buitenschools te werken - maatjes door oudsten aan jongsten te koppelen. -Coöperatieve werkvormen

Middenbouw: Democratie					
Kerdoelen	Schooldoelen	Houding	Vaardigheden	Kennis & inzicht	Activiteit
<p>De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger (36)</p> <p>De leerlingen leren samen met anderen op een respectvolle manier aan (bewegings-)activiteiten deelnemen, afspraken maken over het reguleren daarvan, de eigen (bewegings-)mogelijkheden inschatten en daarmee bij activiteiten rekening houden (58)</p>	<p>respectvol en kritisch luisteren naar anderen</p> <p>reflectie op eigen handelen</p> <p>respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving.</p> <p>ontwikkelen van zelfvertrouwen</p>	<p>Conflicten op een vreedzame wijze oplossen</p> <p>Zich gedragen vanuit respect voor anderen en algemeen aanvaarde waarden en normen</p> <p>De rol van gezagsdragers bij het oplossen van conflicten respecteren</p> <p>Actie ondernemen om in de eigen gemeenschap mensen- en kinderrechten op het gebied van vrijheid, veiligheid, gelijkheid en respect te realiseren</p>	<p>Eigen mening met anderen bespreken.</p> <p>Accepteren dat eigen opvattingen niet altijd worden gedeeld</p>	<p>Rechten en plichten die kinderen in een democratische samenleving hebben.</p> <p>Het verschijnsel dat er in een democratie verschillen in opvattingen zijn.</p>	<p>*Meedoen aan gesprekken in de groep (thematisch of methodelessen)</p> <p>*Verbeterpunten voor de groep bedenken</p> <p>*mening vormen en geven, *omgaan met kritiek</p> <p>*Discussiëren</p> <p>*besluiten nemen</p> <p>*Oplossingen bedenken</p> <p>*mate waarin democratische besluitvorming op school/thuis plaatsvindt.</p> <p>*Meedoen aan Democratische besluitvorming in de klas</p> <p>Door: Vreedzame School lessen, Naschools aanbod sport, taalactiviteiten, participatie leerlingenraad.</p>

Bovenbouw: Democratie					
Kerdoelen	Schooldoelen	Houding	Vaardigheden	Kennis & inzicht	Activiteit
<p>De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger (36)</p> <p>De leerlingen leren samen met anderen op een respectvolle manier aan (bewegings-)activiteiten deelnemen, afspraken maken over het reguleren daarvan, de eigen (bewegings-)mogelijkheden inschatten en daarmee bij activiteiten rekening houden (58)</p>	<p>respectvol en kritisch luisteren naar anderen</p> <p>reflectie op eigen handelen</p> <p>respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving.</p> <p>ontwikkelen van zelfvertrouwen</p>	<p>Conflicten op een vreedzame wijze oplossen</p> <p>Zich gedragen vanuit respect voor anderen en algemeen aanvaarde waarden en normen</p> <p>De rol van gezagsdragers bij het oplossen van conflicten respecteren</p> <p>Actie ondernemen om in de eigen gemeenschap mensen- en kinderrechten op het gebied van vrijheid, veiligheid, gelijkheid en respect te realiseren</p>	<p>Eigen mening met anderen bespreken.</p> <p>Accepteren dat eigen opvattingen niet altijd worden gedeeld</p>	<p>Rechten en plichten die kinderen in een democratische samenleving hebben.</p> <p>Het verschijnsel dat er in een democratie verschillen in opvattingen zijn.</p>	<p>*Meedoen aan gesprekken in de groep</p> <p>*mate waarin democratische besluitvorming op school/thuis plaatsvindt.</p> <p>*Meedoen aan Democratische besluitvorming in de klas en in de politiek (Nederland en EU)</p> <p>*Deelnemen aan het democratische proces.</p> <p>*Zelfstandig beslissingen kunnen nemen.</p> <p>*Informatie vergaren over Prinsjesdag, de Eerste kamer en de Tweede kamer</p> <p>* Kennis opdoen van het proces van plan tot wet Talentontwikkeling, lespakket derdekamer.nl; verkiezingen leerlingenraad; Klassenvergadering en zitting leerlingenraad.</p>

Participatie

Onderbouw: Participatie					
Kerdoelen	Schooldoelen	Houding	Vaardigheden	Kennis & inzicht	Activiteit
De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen (kerndoel 37)	respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving. uitdrukken van eigen gedachten en gevoelens respectvol luisteren en kritiseren van anderen	Vanuit betrokkenheid samen werken aan een sociaal en ruimtelijk stimulerende en aangename leef-, speel- en leeromgeving	Een verbetering in de klas of school meehelpen te organiseren en initiëren Bijdragen aan het maken en uitvoeren van regels en afspraken in de klas en op school Zelf verantwoordelijkheid nemen om mensen- en kinderrechten in de eigen omgeving te beschermen.	Hoe mensen met elkaar positief kunnen communiceren Rechten van het kind om aan het gemeenschapsleven deel te nemen	* klas- en gedragsregels maken, bespreken, herhalen en centraal stellen * afspraken maken, bespreken, herhalen en centraal stellen * afspraken nakomen die in de groep gemaakt zijn *Het geven van complimenten *Het begroeten van ouderen *Koken met ouders en ouderen Door: activiteiten vanuit de Vreedzame School Voorlezen van verhalen die uitnodigen tot discussie, waarna ervaringen en perspectieven gedeeld kunnen worden. Deelname aan de themaweken, Himmelwike en Talentontwikkelingsprogramma's Elan
De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een	respectvol luisteren en kritiseren van anderen				

<p>belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit (kerndoel 38)</p> <p>De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu (kerndoel 39)</p> <p>De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren (kerndoel 3)</p>	<p>respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving.</p> <p>reflectie op eigen handelen</p> <p>uitdrukken van eigen gedachten en gevoelens</p> <p>respectvol luisteren en kritiseren van anderen</p> <p>ontwikkelen van zelfvertrouwen</p>	<p>Vanuit betrokkenheid samen werken aan een sociaal en ruimtelijk stimulerende en aangename leef-, speel- en leeromgeving.</p> <p>Vanuit betrokkenheid samen werken aan een sociaal en ruimtelijk stimulerende en aangename leef-, speel- en leeromgeving</p>	<p>Deelnemen aan discussie en overleg</p> <p>Een verbetering in de klas of school meehelpen te organiseren en initiëren</p>	<p>Hoe mensen met elkaar positief kunnen communiceren</p>	<p>Achtergronden van godsdienstige vieringen worden behandeld</p> <p>*Het onderhouden van de schoolmoestuin</p> <p>*Onderzoeken van de nabije omgeving in het kader van NME</p>
--	--	---	---	---	--

Middenbouw: Participatie					
Kerdoelen	Schooldoelen	Houding	Vaardigheden	Kennis & inzicht	Activiteit
<p>De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen (kerndoel 37)</p>	<p>respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving.</p> <p>uitdrukken van eigen gedachten en gevoelens</p> <p>respectvol en kritisch luisteren naar anderen</p>	<p>Vanuit betrokkenheid samen werken aan een sociaal en ruimtelijk stimulerende en aangename leef-, speel- en leeromgeving</p>	<p>Een verbetering in de klas of school meehelpen te organiseren en initiëren</p> <p>Bijdragen aan het maken en uitvoeren van regels en afspraken in de klas en op school</p> <p>Zelf verantwoordelijkheid nemen om mensen- en kinderrechten in de eigen omgeving te beschermen.</p>	<p>Hoe mensen met elkaar positief kunnen communiceren</p>	<p>*opstellen van klassenregels en meedenken aan schoolregels</p> <p>*Tevredenheid enquête leerlingen</p> <p>*Mening vormen en respectvol omgaan met onderwerpen als religie en liefde(vanaf groep 5: puberteit, drugs, alcohol)</p> <p>*Bewustwording van zowel de positieve als de negatieve eigenschappen van het gebruik van media</p> <p>*Discussie en uitwisselen van meningen naar aanleiding van het lezen/ voorlezen “De wereld van plastic”</p> <p>*Schoonmaken van de eigen leefomgeving</p>
<p>De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder</p>	<p>respectvol en kritisch luisteren naar anderen</p>		<p>Verschillen en overeenkomsten tussen mensen zien en waarderen</p>	<p>Hoofdzaken van geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen</p> <p>Rechten van het kind om aan het</p>	<p>Door:</p> <p>*het volgen van de lessen WO Verkeer (Op voeten en fietsen), HVO (vakdocent</p>

<p>seksuele diversiteit (kerndoel 38)</p> <p>De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu (kerndoel 39)</p> <p>De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren (kerndoel 3)</p> <p>De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematisch geordende - digitale- bronnen (kerndoel 6)</p>	<p>respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving.</p> <p>reflectie op eigen handelen</p> <p>uitdrukken van eigen gedachten en gevoelens</p> <p>respectvol en kritisch luisteren naar anderen</p> <p>ontwikkelen van zelfvertrouwen</p> <p>respectvol en kritisch luisteren naar anderen</p>	<p>Vanuit betrokkenheid samen werken aan een sociaal en ruimtelijk stimulerende en aangename leef-, speel- en leeromgeving.</p> <p>Vanuit betrokkenheid samen werken aan een sociaal en ruimtelijk stimulerende en aangename leef-, speel- en leeromgeving</p>	<p>Deelnemen aan discussie en overleg</p> <p>Een verbetering in de klas of school meehelpen te organiseren en initiëren</p>	<p>gemeenschapsleven deel te nemen</p> <p>Hoe mensen met elkaar positief kunnen communiceren</p>	<p>HVO vanaf groep 5), Nieuwsbegrip/Bliksem</p> <ul style="list-style-type: none"> * volgen van het programma “De jonge journalist” aangeboden door het iNNOVATORIUM; * Behandelen boek: De wereld van plastic; *Behandelen lespakket Plastic Soep *bijdragen aan Himmelwike *Les kinderarbeid (unicef icm Nieuwsbegrip) <p>Deelname Regenboogweek.</p>
---	---	--	---	--	--

Bovenbouw: Participatie					
Kerdoelen	Schooldoelen	Houding	Vaardigheden	Kennis & inzicht	Activiteit
De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen (kerndoel 37)	<p>respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving.</p> <p>uitdrukken van eigen gedachten en gevoelens</p> <p>respectvol en kritisch luisteren naar anderen</p>	<p>Vanuit betrokkenheid samen werken aan een sociaal en ruimtelijk stimulerende en aangename leef-, speel- en leeromgeving</p>	<p>Een verbetering in de klas of school meehelpen te organiseren en initiëren</p> <p>Bijdragen aan het maken en uitvoeren van regels en afspraken in de klas en op school</p> <p>Zelf verantwoordelijkheid nemen om mensen- en kinderrechten in de eigen omgeving te beschermen.</p>	<p>Hoe mensen met elkaar positief kunnen communiceren</p>	<p>*opstellen van klassenregels en meedenken aan schoolregels</p> <p>*Tevredenheid enquête leerlingen</p> <p>*Mening vormen en respectvol omgaan met onderwerpen als religie, puberteit, drugs, alcohol, liefde</p> <p>*Mening vormen en komen tot regels m.b.t. het gebruik van (social-)media</p> <p>*Praten over media: thuis en in de klas</p> <p>*Ervaren hoe je zelf media kunt inzetten, maken en delen</p>
De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit (kerndoel 38)	<p>respectvol en kritisch luisteren naar anderen</p>		<p>Verschillen en overeenkomsten tussen mensen zien en waarderen</p>	<p>Hoofdzaken van geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen</p> <p>Rechten van het kind om aan het gemeenschapsleven deel te nemen</p>	<p>*Bewustwording van zowel de positieve als de negatieve eigenschappen van het gebruik van media</p> <p>*Discussie en uitwisselen van meningen naar aanleiding van het lezen/voorlezen "De wereld van plastic"</p> <p>*Schoonmaken van de eigen leefomgeving Himmelwike</p>

<p>De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu (kerndoel 39)</p>	<p>respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving.</p>	<p>Vanuit betrokkenheid samen werken aan een sociaal en ruimtelijk stimulerende en aangename leef-, speel- en leeromgeving.</p>			<p>Door: *het volgen van de lessen WO, Verkeer (Jeugdverkeerskrant en theorie en praktijkexamen), HVO (vakdocent HVO), Begrijpend lezen teksten, *Meedoen met de week van de mediawijsheid (mediamasters), * volgen van het programma "Mediawijsheid" aangeboden door het iNNOVATORIUM;</p>
<p>De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren (kerndoel 3)</p>	<p>reflectie op eigen handelen uitdrukken van eigen gedachten en gevoelens respectvol en kritisch luisteren naar anderen</p>	<p>Vanuit betrokkenheid samen werken aan een sociaal en ruimtelijk stimulerende en aangename leef-, speel- en leeromgeving</p>	<p>Deelnemen aan discussie en overleg Een verbetering in de klas of school meehelpen te organiseren en initiëren</p>		<p>* Behandelen boek: De wereld van plastic; *Behandelen lespakket Plastic Soep *deelname Himmelwike *Thema lessen Unicef: "Kinderrechten" , "Gevluchte kinderen in Nederland" en "Kinderarbeid"</p>
<p>De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale bronnen (kerndoel 6)</p>	<p>ontwikkelen van zelfvertrouwen respectvol en kritisch luisteren naar anderen</p>			<p>Hoe mensen met elkaar positief kunnen communiceren</p>	

Identiteit

Onderbouw: Identiteit					
Kerdoelen	Schooldoelen	Houding	Vaardigheden	Kennis & inzicht	Activiteit
<p>De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing.</p>	<p>respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving.</p>	<p>Zich medeverantwoordelijk voelen voor het recht op eigen ontplooiing en die van anderen.</p>	<p>Zich in opvattingen en gevoelens van anderen inleven.</p> <p>Verschillen en overeenkomsten tussen mensen zien en waarderen</p>	<p>Rechten van het kind om een eigen identiteit te ontplooiën</p> <p>Dat mensen- en kinderrechten voor iedereen gelden</p>	<p>*Themalessen uit de methode Rondje verkeer *Vertrouwensactiviteiten Vreedzame School, Thema-/ projectweken</p>
<p>De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed (kerndoel 56)</p>	<p>respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving.</p>	<p>Zich medeverantwoordelijk voelen voor het recht op eigen ontplooiing en die van anderen.</p>	<p>Verschillen en overeenkomsten tussen mensen zien en waarderen</p>	<p>Hoofdzaken van geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen</p>	<p>Buitenschoolse Friese sportactiviteiten, integreren van het Friese (+ de taal) tijdens projectweken, Culturele wandeling door Hijum, Cultureel aanbod Schoolkade</p>

Middenbouw: Identiteit

Kerndoelen	Schooldoelen	Houding	Vaardigheden	Kennis & inzicht	Activiteit
<p>De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing (kerndoel 47).</p>	<p>respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving.</p>	<p>Zich medeverantwoordelijk voelen voor het recht op eigen ontplooiing en die van anderen.</p>	<p>Zich in opvattingen en gevoelens van anderen inleven.</p>	<p>Rechten van het kind om een eigen identiteit te ontplooiën</p>	<p>*Bezoeken voorstellingen Schoolkade, *Volgen van de lessen WO en Verkeer, *Mening vormen en respectvol omgaan met onderwerpen als religie en liefde (vanaf groep 5: puberteit, drugs, alcohol) *Het vieren van feesten, * Online Communiceren met kinderen uit andere landen</p>
<p>De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis (kerndoel 53).</p>	<p>respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving.</p>	<p>Zich medeverantwoordelijk voelen voor het recht op eigen ontplooiing en die van anderen.</p>	<p>Verschillen en overeenkomsten tussen mensen zien en waarderen</p>	<p>Dat mensen- en kinderrechten voor iedereen gelden</p>	<p>Door: * Lessen wereldoriëntatie * Begrijpend lezen (Blits) *“Op voeten en fietsen” *Lessen HVO (vanaf groep 5) *Lessen Engels: Groove me *Buitenschoolse activiteiten, * Schoolreisjes</p>
<p>De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed (kerndoel 56)</p>	<p>respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar en zorg voor en waardering van de leefomgeving.</p>	<p>Zich medeverantwoordelijk voelen voor het recht op eigen ontplooiing en die van anderen.</p>	<p>Verschillen en overeenkomsten tussen mensen zien en waarderen</p>	<p>Hoofdzaken van geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen</p>	<p></p>

